

הזרע ג'נטיקס – טיפוח כותנה / אלחנדרו שכטמן

תוצאות של מבחנים ותצפיות של זנים חדשים – עונת 2004 אלחנדרו שכטמן - טל ברק

כללי

חברת הזרע ג'נטיקס הינה החברה המובילה בעולם בתחום של פיתוח מכלואי כותנה בין מיניים כאשר המטרה של הפרוייקט הינה להביא לעולם הכותנה מוצר חדשני, יחודי עם יתרונות בולטים לחקלאי.

התפוקה של הפרוייקט הינה בעיקר זני מכלוא בין מיניים המיועדים לשווקים שונים בעולם וביניהם השוק הישראלי.

יחד עם זאת אופי העבודה בטיפוח מכלואים מאפשר להפיק מוצרים נוספים כגון מכלואים תוך מיניים הירסוטום או ברבדנס (שני הורה המכלוא שייכים לאותו המין) וגם זנים בעלי הפריה חופשית מטיפוס פימה או אקלה.

במסגרת עבודת הטיפוח נערכים כל שנה ניסיונות ותצפיות ע"מ לבחון את החומר הגנטי החדש. הדווח הנוכחי בא כדי להציג את התוצאות של חלק מאותם ניסיונות שנערכו בארץ בעונת 2004.

תוצאות

1) מבחן זני מכלוא בין מיניים

מבנה המבחן:

המבחן נערך בחוות מבחן בתבנית של בלוקים באקראי ב-4 חזרות.
זנים:

אקלפי (ביקורת)

אירופה (ביקורת)

YD02-2

YD02-8

YD02-11

YD02-15

YD02-38

YD02-40

YD02-42

YD02-51

YD02-76

YD02-81

YD02-82

YD03-304

YD03-320

YD03-325

YD03-344

YD03-358

השקיה בטיפטוף. סה"כ 340 קוב/ד'.

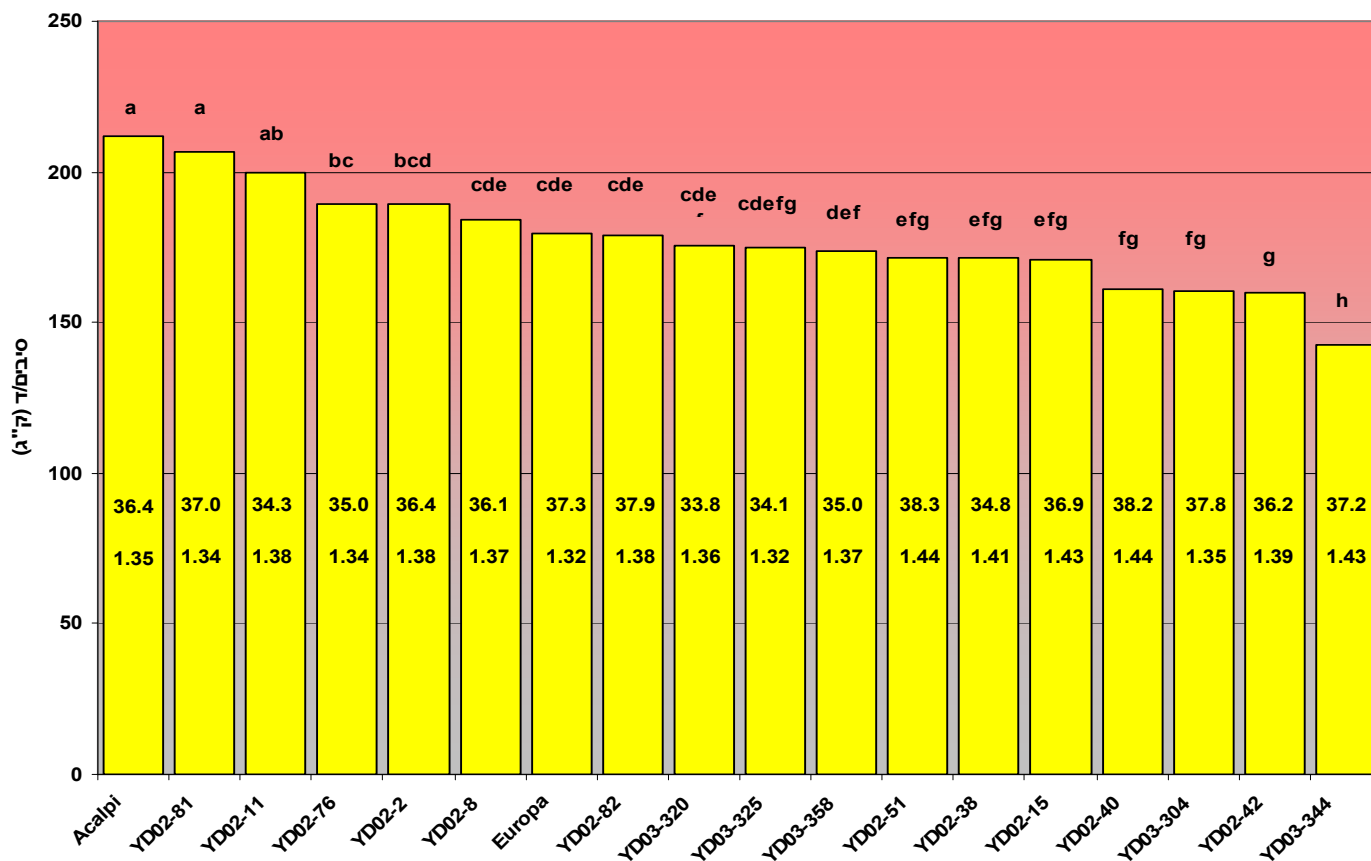
במהלך העונה נערך מעקב ותצפיות אחרי התפתחות המכלואים השונים.

החלקות נקטפו בקטפת ולאחר מדידת מדדי היבול נשלחו דוגמאות לבדיקת איכות הסיבים (HVI) במכון המיון בהרצליה.

תוצאות:

הנתונים של יכול סיבים לדונם, חוזק סיב ואורך סיב מוצגים באיור 1. אותיות שונות בין עמודות מציינות הבדלים מובהקים (0.05) בין הזנים בפרמטר של יכול סיבים לדונם.

איור 1: מבחן מכלואים ב"מ בחוות מבחור – יכול סיבים, חוזק סיב, אורך סיב.

2) מבחן זני מכלוא בין מיניים מתקדמים (גלי שי, רוני פוייר, עמית רוזנברג)

מבנה המבחן:

המבחן נערך בחוות הצפון בגליל העליון בתבנית של בלוקים באקראי ב-5 חזרות. זנים:

אקלפי (ביקורת)

סיבאון (ביקורת)

YD02-11

YD02-81

השקיה בטיפטוף. סה"כ 390 קוב/ד'.

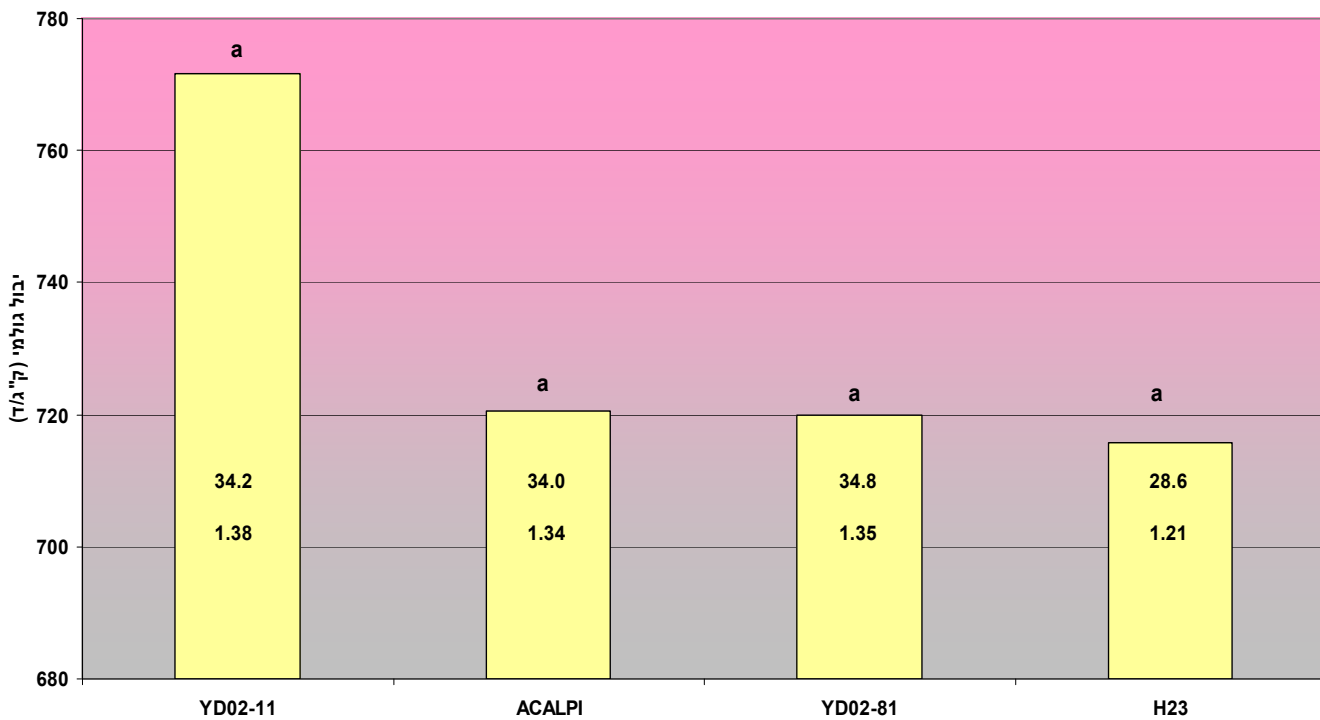
במהלך העונה נערך מעקב ותצפיות אחרי התפתחות המכלואים השונים.

החלקות נקטפו בקטפת ונופטו במנפטה הניסיונית בסיבי הדרום. דוגמאות לבדיקת איכות הסיבים (HVI) נשלחו למכון המיון בהרצליה.

תוצאות:

הנתונים של יבול כותן גולמי לדונם, חוזק סיב ואורך סיב מוצגים באיור 2. אותיות שונות בין עמודות מציינות הבדלים מובהקים (0.05) בין הזנים בפרמטר של יבול סיבים לדונם.

איור 2: מבחן מכלואים ב"מ בחוות הצפון – יבול כותן, חוזק סיב, אורך סיב.

3) מבחן זני מכלוא בין מיניים ניסיוניים (גלי שי, רוני פוייר, עמית רוזנברג)

מבנה המבחן:

המבחן נערך בחוות הצפון בגליל העליון בתבנית של בלוקים באקראי ב-3 חזרות.
זנים:

אקלפי (ביקורת)

YD02-15

YD02-23

YD02-51

YD02-76

YD02-82

YD03-304

YD03-320

YD03-344

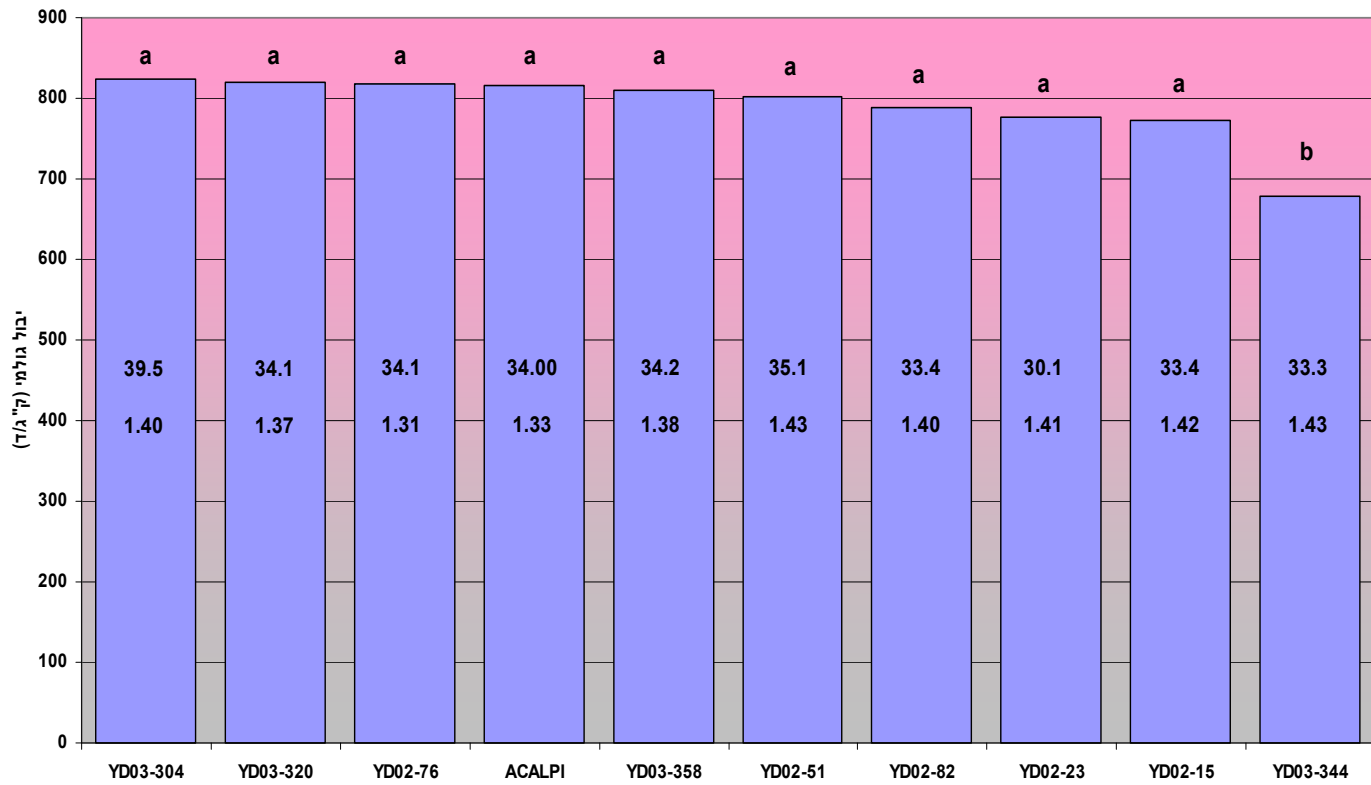
YD03-358

השקיה בטיפטוף. סה"כ 390 קוב/ד'.
במהלך העונה נערך מעקב ותצפיות אחרי התפתחות המכלואים השונים.

החלקות נקטפו בקטפת ונופטו במנפטה הניסיונית בסיבי הדרום. דוגמאות לבדיקת איכות הסיבים (HVI) נשלחו למכון המיון בהרצליה. תוצאות:

הנתונים של יבול כותן גולמי לדונם, חוזק סיב ואורך סיב מוצגים באיור 3. אותיות שונות בין עמודות מציינות הבדלים מובהקים (0.05) בין הזנים בפרמטר של יבול סיבים לדונם.

איור 3: מבחן מכלואים ב"מ בחוות הצפון – יבול כותן, חוזק סיב, אורך סיב.

4) תצפיות משקיות של הזן H439 OP "רב-כות"

טבלה 1: תוצאות משקיות של הזן "רב-כות" H439 – עונת 2004

ממשק	זן	שטח (ד)	יבול גולמי ('ק"ג/ד')	% סיבים	יבול סיבים ('ק"ג/ד')	עדינות	אורך (אינצ')	חוזק (גר/ט)	אחידות	הכנסה/דונם מסיבים (ש)
עין חרוז מאוחד	H439	100	658	35.5	234	4.2	1.13	26.7	78.2	1516
	H23	205	608	36.1	220	4.3	1.12	28.8	78.3	1422
הגושרים	H439	80	632	34.4	218	4.3	קב'אורך 5	28.0	78.4	1392
	H23	110	676	34.4	233	4.3	קב'אורך 5	28.0	78.4	1488
גד"ש חפר	H439	50	604	36.1	218	4.2	1.15	28.2	79.8	1391
	G236	150	482	34.5	166	4.0	1.15	29.5	79.1	1056
הזורע	H439	70	700	35.1	246	4.2	1.14	27.9	76.1	1522
	H23	110	690	34.9	241	4.2	1.13	28.7	77.9	1467
שדות חמד	H439	60	488	33.5	165	3.8	1.11	28.5	79.0	1039
	H23	175	448	34.0	152	4.0	1.09	28.9	80.0	952
בית ניר	H439	60	589	35.3	208	3.7	1.13	28.0	76.4	1253
	G236	120	539	34.7	187	3.7	1.14	28.5	78.2	1090
יבנה	H439	70	446	35.2	157	3.5	1.09	28.9		955
	H23		397	33.8	134	3.7	1.10	29.4		832

סיכום ומסקנות

חברת הזרע ג'נטיקס משקיעה מאמצים רבים ע"מ לטפח זני כותנה שיתאימו לשווקים השונים בהם היא פועלת ביניהם השוק הישראלי. היתרונות האגרוטכניים של המכלואים הבין מיניים הוכחו זה מכבר והשנה בשיתוף עם מועצת הכותנה התקדמנו הרבה בתחום של שיווק הסיבים של המכלוא "אקלפי". נראה שזני המכלוא מתחילים למצוא את מקומם בשטחי הכותנה בארץ ישראל במקביל להתבססותם בשווקים אחרים בעולם. במסגרת המאמצים הטיפוחים לשיפור הזנים הקיימים ישנם מספר מכלואים חדשים אשר שומרים על הרמות ביצוע של המכלוא "אקלפי" במדדי של און צימוח, יבול, חסכון במים ובכירות תוך כדי שיפור באיכות הסיבים (אורך ו/או חוזק סיב) כגון המכלואים YD02-11, YD02-51, YD02-81, YD03-304.

הזן מטיפוס אקלה "רב-כות" (H439) לאחר שסיים בשנה שעברה את שלושת השנים במבחן ארצי בהצטיינות נוסה השנה במספר משקים בתנאים משקיים בהשוואה לשני זנים מסחריים (סיבאון וגדרה 236). גם השנה הצטיין הזן "רב-כות" ביבול וברוב המכריע של המשקים ההכנסה לדונם של הזן "רב-כות" הייתה גבוהה מזו של זני הביקורת. היתרון בתרומה לדונם נבע משני גורמים: האחד, מחיר לסיב יותר גבוה בגלל טיב הסיבים, והשני תוספת יבול. כלומר יותר סיבים ובמחיר יותר גבוה משמעותם יותר כסף למגדל. חשוב לציין שההכנסה לדונם אשר מופיעה בטבלה מתייחסת להכנסה מסיבים בלבד. ומכיוון שהזן "רב-כות" הניב גם יותר גרעינים לדונם, אזי הפער בהכנסה בין ה"רב-כות" לבין הזנים המסחריים הינו גדול יותר.

ולסיום תודה לגלי שי, רוני פוייר ועמית רזונברג על ביצוע המבחנים בחוות הצפון בגליל העליון.